

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia.
— Francya. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Rosya.
— Księstwa naddunajskie. — Turcyja. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

LWÓW, 31. grudnia. Adalbert Hlawaczek, rodem z Schattenhofl Prachińskiego obwodu w Czechach, mający lat 36. katolik, żonaty, fabrykant zapalek, zeznał podczas inkwizycyi, że omieszkał w należywym czasie zameldować obcego czeladnika profesyi stolarskiej, został przeto za przekroczenie przepisów paszportowych na mocy potwierdzonego od wyższej instancyi wyroku, skazany na zapłacenie pieniężnej kary 100 zlr. m. k. a jeźliby tej kwoty za 3 dni od dnia publikacyi wyroku nie złożył, na sześciotygodniowy areszt, i dziś ogłoszono ten wyrok.

LWÓW, 31. grudnia. Berl Etteles, rodem ze Lwowa w Galicyi, mający lat 56, Izraelita, żonaty, właściciel części domu, zeznał podczas inkwizycyi, że zaniedbał zameldować przyjmując w swój dom służącego, który nie miał paszportu, został przeto za przekroczenie przepisów paszportowych na mocy potwierdzonego przez wyższą instancję wyroku, skazany na zapłacenie dla tutejszego instytutu ubogich pieniężnej kary 100 zlr. m. k., a jeźliby tej kwoty za 3 dni od czasu publikacyi tego wyroku nie złożył, na sześciotygodniowy areszt, i ten wyrok ogłoszono dnia dzisiejszego.

Z c. k. sądu wojennego.

Wiedeń, 4. stycznia. Jutro dnia 5go b. m. wyjdzie pierwszy zeszyt nowego rocznika (1850) dziennika rządowego ustaw państwa, jednak tymczasowo tylko w języku niemieckim.

Zeszyt ten ogłasza ces. patent z dnia 30go grudnia, którym wydano i ogłoszono konstytucyę krajową dla Austrii poniżej Anizy wraz z należącym do niej porządkiem wyborów na sejm krajowy.

Sprawy krajowe.

(Cholera ustala zupełnie!)

Lwów, 6. stycznia. Odnośnie do umieszczonego w numerze 232 z r. 1849 gazety Lwowskiej ostatniego o cholereze uwiadomienia, miło nam teraz podać do publicznej wiadomości, że cholera jako epidemia ustala w tym kraju zupełnie, bowiem od początku grudnia r. z. wydarzyły się były gdzie-niegdzie już tylko sporadyczne wypadki cholery w tutejszo krajowych obwodach od tej słabości dotkniętych.

Przy ostatecznem tem sprawozdaniu czyni się jeszcze i tę uwagę, że wspomniona słabość epidemiczna dotknęła od czasu powrotnego pojawienia się swego w tej prowincyi, a mianowicie od pierwszych dni miesiąca czerwca r. z. — w 12 obwodach i 802 miejscach z ludnością 1,115,403, w ogóle 33,269 osób; z tych 18,888 wyzdrowiało, a 14,381 umarło.

(Konstytucyę krajowe bliskie ogłoszenia.)

Wiedeń, 3. grudnia. Austrija zamierza obecnie zrobić jeden z najważniejszych kroków na drodze swego nowego przekształcenia politycznego. Oczekiwane z upragnieniem konstytucyę krajową, o których wydaniu w ogólności ze strony opozycyjnej powątpiewano, ogłoszone będą kolejno w jak najkrótszym czasie. Już jutro ma być publikowana konstytucyja dla kraju koronnego Austrii poniżej Anizy. Obszerne przedstawienie całego ministerjum poprzedzi tę publikacyę. Przedstawienie to zawierać będzie, jak się dowiadujemy, jasne i pragmatyczne skreślenie rozmaitych odcieni konstytucyjnego życia, przez które Austrija od czasu nadania konstytucyi państwa z dnia 4. marca r. z. przechodziła, i fundamentalnych zasad, które każdej specjalnej konstytucyi służyć mają za główną podstawę. Reprezentacya na sejmach krajowych ma nastąpić według systemu podziału ciał wyborczych na trzy kategorie, najwyżej upodatkowanych, gmin miejskich

i gmin wiejskich. Każde ciało wyborcze wysła jedną trzecią część deputowanych do reprezentacyi krajowej. Census postanowiony na wybór deputowanych do sejmu państwa służyć ma także do wyboru na sejmy krajowe. Okręgi wyborcze mają z porządku stosować się do obwodów podziału politycznego. Z tych trzech ważnych premisów powstanie całość wszystkich konstytucyj krajowych, z pomiędzy których konstytucyę tak zwanych niemieckich dziedzicznych krajów już mają być wykonane, co do reszty zaś należy przedewszystkiem ułatwić ważne i niezbędne potrzebne prace przygotowawcze. Rzeczone przedstawienie ministeryalne potwierdził Jego Cesarska Mość 30. grudnia r. z. (Kor. lit.)

(Projekt ministra finansów względem dalszych środków co do zarządu skarbu publicznego.)

Wiedeń, 3. stycznia. Minister finansów przytacza w jednym JMości Cesarzowi przedłożonym projekcie dalsze środki, jakie przy zarządzie skarbu publicznego zachować wypada; środki te są następujące:

a) wliczenie zaległych rat 4¼ proct. pożyczki	26½ mil.
b) ściąganie lombardzko-weneckich asygnatów skarbowych	14 „
c) ściąganie niemieckich asygnatów	3½ „
d) w roku 1850 wpłynąć ma z indemnizacyi kosztów wojennych sardyńskich	14½ „
e) po wynianie asygnatów hypotekowanych tudzież centralnych z r. 1842, odpadłoby z suny zostających obecnie w wykazie długów	16 „
f) z powodu operacyi kredytowej przy ściąganiu lombardzko-weneckich asygnatów skarbowych, wpłynęłaby jeszcze znaczna suma w gotowiźnie.	

(Wiadomości bieżące z Wiednia z d. 31. grudnia.)

Wiedeń, 31. grudnia. Cesarz Jego Mość zezwolił, jak słycać, aby pomiędzy tych żołnierzy, którzy w węgierskiej wojnie zostali inwalidami, jeżeli w Węgrzech chcą osiąść, rozdano bezpłatnie małe kawały eraryalnych gruntów do uprawy.

— Pewien szlachetny przyjaciel ludzkości, który nie chce być wymienionym, rozkazał, aby przez całą zimę w parafialnym jego obwodzie rozdawano dla ubogich rosół, mięso i jarzynę.

— Dla uchronienia uboższej klasy Banatu od wielkiego niedostatku z powodu wypadków upłynionego roku, postanowili niektórzy właściciele dóbr tamtejszej okolicy, by każdy z nich w miarę swojej możności dawał niejakię liczbę ubogich robotę i pożywienie.

— W nocy z 27. na 28. była wszędzie tak wielka śnieżna zamieć, że wszystkie gościńce na cztery do pięć stóp śniegiem zawiąła. Dla utorowania jakiej takiej drogi musiano użyć licznych rąk do roboty. Wszystkie poczty są zatamowane i od wczoraj komunikują się bardzo nieregularnie. Pociąg Pragski przyjechał wczoraj o godzinie dziesiątej, a Oderbergski o szóstej; zresztą idą pociągi nieprzerwanie.

— Dylokacye wojska do korpusów w Czechach trwają bez ustanku. Wczoraj odjechał ztąd do Pragi osobnym pociągiem szesnasty batalion strzelców w 675 ludzi i cztery konie, a dziś przed południem batalion Ceccopieri liczący 1200 ludzi. Oprócz tego posłano północną koleją żelazną 328 ludzi do Preszburga, a 60 ludzi do Berna.

— Henryk Laube mianowany jest artystycznym dyrektorem c. k. nadwornego teatru.

— W tutejszej kasie oszczędności wynosiły wkładki zeszłego tygodnia 145,233 zr. 49 kr., spłaty zaś tylko 59,528 zr. 12 kr., poczem na wszelki sposób można wnosić, że się dobre mienie publiczne i zaufanie wzmagają.

— Dziś przywieziono tu 106 srebrnych sztab z Hamburga i oddano c. k. mennicy.

— Arcyksiążę Jan ma tu przybyć, jak słycać z niezawodnego źródła, aż na święto Trzech króli.

— Przez spóźnienie ostatniej ekspedycyi stała się niepodobieństwem w tym roku publikacya konstytucyj krajowych. Lecz za kilka dni niezawodnie nastąpi.

— Zeszłej soboty w nocy nadesza z Pragi depesza telegraficzna, dla której musiano obudzić Jego ces. Mość ze snu i przed świtem odbyć radę ministeryalną. Niezwłocznie odszedł tam rozkaz telegraficzny. Domyślają się, że przyczyną tego były sprawy rozłożonego nad saską granicą korpusu.

(Kurs wiedeński z 2. stycznia 1850.)

Obligacye długu państwa 5% — 95¼; 4½% — 83¾; 4% — 74½; 2½% — 49½. Losy z 1834 roku — 173; z 1839 roku — 108¼. Akcye kolei półn. 109¾. Agio duk. ces. 19¼. Napol .9.3. Szufr. 15.40. Agio srebra 10¼.

Portugalia.

(Petycja partii opozycyjnej.)

Lizbona, 20. grudnia. Partya opozycyjna doręczyła Jej Mości królowej petycję, w której proponuje dymisjonować pana Costa-Cabral. Dzienniki rządowe niewidzą w tym kroku opozycji nic innego, jak powtórzenie dawnych wypadków z r. 1846, i dążność do nowej rewolucji, podczas gdy opozycja w swych organach zapewnia, że jej chodzi jedynie usunąć znowu od stępu rządu Costa-Cabrala, który w całym kraju jest nienawidzony. Mówią, że pierwszy minister postanowił usprawiedliwić się w izbie parów z zarzutów, które w petycji przeciwko niemu uczyniono. Zdaje się, że minister finansów Avila jeszcze w gabinecie pozostanie.

Hyszpania.

(Stan królowej. — Izba deputowanych.)

Madryt, 21. grudnia. Niektóre dzienniki donoszą, że jeżeli niezaudzie jakie przykre zdarzenie, dnia 14. stycznia będzie ogłoszeniem urzędownię, że królowa jest przy nadziei.

Na dzisiejszej sesji izby deputowanych powstał mocno p. Silva na ministra spraw wewnętrznych pana Sartorius, zarzucając mu, że bezprawnym wpływem na wybory zapełnia izbę swemi kreaturami.— Minister odpowiedział bardzo urażliwie i oświadczył na końcu, że twierdzenia pana Sanchez Silva są potwarzką, i niech się nieważy na innym miejscu je powtórzyć. Ztąd powstało powszechne oburzenie, poczem minister dawał objaśnienia, które przy odejściu poczty jeszcze nie były skończone. Obawiano się, aby między nim a panem Sanchez Silva nie przyszło do pojedynku.

Anglia.

(„Morning Herald“ o flocie admirała Parker. — „Times“ o Piemencie. — Wiadomości z Indyów wschodnich.)

London, 27. grudnia. Morning Herald sprzeciwia się podaniu korespondenta gazety Times, że admirał Parker, dla ponowionych nieporozumień między Rosją i Turcją, swoją flotę, która miała być zmniejszoną, zatrzymał całą w odnodze Besika. I owszem liniowy okręt „Prince Regent“ o 90 i fregata „Thetis“ o 36 działach odpłynęły istotnie, i są już w drodze do Lizbony, gdzie pierwszy z tych okrętów złączy się z eskadrą pod dowództwem kommodora Martin.

Florentyński korespondent gazety Times daje do poznania, że zwycięstwo partii umiarkowanej w Piemencie wywarło bardzo pomysłny wpływ na rząd wielkiego księcia i że rząd postanowił spróbować zaprowadzić na nowo zawieszoną konstytucję.

Gazeta Times zawiera wiadomości z Indyów wschodnich, według których tamtejsi oficerowie zostali z oficerskiego stopnia złożeni, dlatego, że wszelkimi wymówkami starali się uchylić od zapłacenia długów, które w grze zaciągnęli. Armia wschodnio-indyjska oddaje się jak słyhać, namiętnie grze hazardowej; major Cooke przegrał do kapitana da Casta 26,000 rupiów. W indyjskich doniesieniach gazety Times wyrzeczony jest domysł, że generał Napier na wiosnę znowu do Anglii powróci, i że generał Gomm zapewne będzie jego następcą. Co się tyczy pojmanych naczelników Sykhów, mają być przeniesieni do więzienia po tej stronie gór Sudletschu, aby nowych nie wznieśli rozruchów. Mówią powszechnie, że Gulab Singh zdradził plany tych naczelników. Marynarka angielska zajmowała się czynnie chwytaniem korsarzy morskich. Paropływ „Fury“ spalił 30 okrętów korsarskich. Rząd chiński wzbraniał się ciągle jeszcze wydać głowę i rękę zabitego gubernatora Amaral, dopokąd niebędą uwolnieni chińscy żołnierze, których jako świadków zabójstwa zatrzymują Portugalczycy.

Francya.

(Posiedzenie izby prawodawczej z d. 28. grudnia.)

Paryż, 28. grudnia. dzisiejsze posiedzenie zgromadzenia prawodawczego zaczęło się dyskusją nad sprawą republiki Montevideo. Pełnomocny ambasador tamtejszy, generał Pacheco y Obes, znajdował się w izbie na trybunie dyplomatów. Głównym punktem, o który się toczyła dyskusja, był traktat zawarty przez admirała Lepredour z dyktatorem Rosas. Komisya oświadczyła, iż traktat ten niemoże być potwierdzony, ponieważ z wielu względów naraza powagę Francji w południowej Ameryce uznając prezydentem republiki Montevideo generała Oribe, sprzymierzeńca a raczej podwładnego dyktatora Rosas, i tym sposobem kompromitując niepodległość tego państwa; ponieważ żegluga na rzekach Purana i Uruguj czyni zawisłą od dyktatora Rosas i rozmaitemi niedokładnie oznaczonymi klauzulami Francji na przyszłość gotuje niedogodności. Komisya oświadczyła dalej, że teraźniejszy stan rzeczy (wypłata miesięcznej sumy 180,000 franków republice Montevideo tytułem forszusu na utrzymanie tamtejszej legii cudzoziemskiej) długo trwać nie może, że dalsze układy a nawet ultimatum żadnego nieprzyniosą pożytku; że nienależy tracić czasu i jak najprędzej powziąć stanowczą decyzję, że w końcu albo wszystkiemu należy dać pokój, t. j. niemieszać się wcale w spór zachodzący między Buenos-Ayres a Montevideo, lub przystąpić do innej interwencji, a jeżeli teraźniejsza, która jedynie na płaceni subdydyów polega. Kilku mowców mówiło już za projektem komisji już przeciw niemu. Zwolennicy zbrojnej wyprawy przeciw dyktatorowi Rosas popierali swój wniosek następującymi motywami: Francya powinna ile możności utrzymać imię swoje i powagę w Ameryce południowej, powinna zapomocą niepodległości republiki Montevideo zabezpieczyć swemu handlowi i żegludze swojej plac handlowy, na którym w r. 1842 za 20 milionów sprzedano wyroby francuskie; Francya powinna Brazylię bronić przeciw niebezpieczeństwu zagrażają-

cym jej ze strony sąsiedniej federacyjnej republiki argentyńskiej na wypadek upadku republiki orientalnej, i tym sposobem utrzymać sobie inny targ, z którym w roku 1842 zrobiono interesa w sumie 60 milionów; powinna zabezpieczyć los i przyszłość obywateli francuskich nad rzeką La Plata i nadać ich posiadłościom i przedsiębiorstwom przemysłowym wartość, którą teraz stracili; Francya powinna nie tylko handlowi ale i klasom w niedostatku będącym otworzyć kraj, gdzieby w bogatych a teraz wyludnionych okolicach południowej Ameryki łatwe znaleźli utrzymanie. Przeciwnicy zbrojnej wyprawy, mianowicie dep. Lasteyrie zwracali szczególnie uwagę na trudności zachodzące w prowadzeniu wojny przeciw dyktatorowi Rosas, którego wojska nawet przed zwycięską armią francuską zawsze znajdują schronienie w nizinach Pampas. Na wypadek gdyby wyprawę zbrojną udecydowano, zażądał Lasteyrie, aby ją wykonano z wszelkimi gwarancjami pomyślnego skutku, albowiem tylko zniszczeniem prowincji Buenos-Ayres będzie można zwyciężyć zupełnie dyktatora Rosas. Dalszą dyskusję odroczone na jutrzejsze posiedzenie.

(Posiedzenie izby prawodawczej z d. 29. grudnia.)

Paryż, 29. grudnia. Na dzisiejszym posiedzeniu izby prawodawczej dyskutowano dalej nad kwestją republiki Montevideo. Larochejaquelin zabrał głos, żądając aby po dziesięciu-letnich układach, które w upokarzający sposób skompromitowały imię i powagę Francji, przedsięwzięto energiczne kroki przeciw dyktatorowi Rosas. Gdy mowca nazwisko Buenos-Ayres po hyszpańsku wymówił, powstała w zgromadzeniu ironiczna wesołość, naco mowca odpowiedział: „Sądzone zapewne, że to zawiera w sobie reminiscencję (odnośnie do wyprawy do Hyszpanii w r. 1829) ja o tem niemyślałem.“ Z wielką obojętnością słuchało zgromadzenie mowy p. Larochejaquelin, który istotnie nic nowego o sprawie tej nie powiedział. Cokolwiek uwagi zwróciło na siebie oświadczenie mowcy, iż posiada własnoręczny list Rosasa z roku 1829, w którym wcale nie okazuje się jako ów gorliwy i czuły patriota protestujący przeciw wszelkiej obcej interwencji. List ten zawiera w samej rzeczy podziękowanie Rosasa złożone pewnemu francuskiemu kapitanowi marynarki, który wtedy w interesie partii Rosasa powstańcom w Buenos Ayres odebrał flotę. Mowca zalił się dalej na Anglię, która teraz chce zostawić Francję samą, ponieważ uznana, że sprawa w Montevideo jest trudna i prawie bezowocna, wplątawszy w nią pierwój Francję. Larochejaquelin zwrócił uwagę na to, że Rosas opanowawszy Montevideo niezawodnie zacznie wojnę z Brazylią, coby dla Francji z powodu utraty dwóch targowic przyniosło szkodę 100 milionów. Zakończył mowę swoją następującemi słowy: „Ja republiki nie zrobiłem, ale kiedy idzie o honor kraju, to tak dobrym jestem Francuzem, jak Wy, Mości panowie! (Zwracając się do lewej strony.) „Chodźmy więc do boju przeciw temu przewodźcy band, który sobie tylko z nas nadriwać się zdaje!“ Minister spraw zagranicznych oświadczył potem ku niemałemu zdziwieniu zgromadzenia, że rząd wprawdzie niemyśli ratyfikować traktat generała Lepredour, ale też i wyprawy niepochwala, która z wielkimi niedogodnościami i trudnościami jest połączona. Rząd przeto życzy sobie jeszcze próbować, ażali niedadzą się wyjednać modyfikacje traktatu od generała Oribe (szemranie na wszystkich stronach zgromadzenia) a jeżeli się to nie uda, natenczas rząd przedłoży zgromadzeniu narodowemu dalsze propozycje. W końcu rzekł minister: „My nie chcemy ani wojny ani pokoju, lecz dalszych układów!“ na co lewa strona szyderskiem „brawo“ i głosem: „O to jest ministerium czynów?“ odpowiedziała. Referent komisji Daru oświadczył, iż żałuje, że się niezgadza z ministrem; dalsze układy z dyktatorem Rosas nie doprowadziłyby do niczego, należy przeto albo wszystkiemu dać pokój, albo dla ocalenia honoru Francji z bronią w rękę zakończyć tę sprawę. Lewa i prawa strona słuchały z widocznym ukontentowaniem mowy pana Daru. Znaczna większość zgromadzenia zdaje się być za wypowiedzeniem wojny Rosasowi. Minister sprawiedliwości Rouher chciał spieszyć na pomoc swemu koledze de la Hitte, lecz z powodu późnej pory zniewolony był prosić o odroczenie dyskusji, która pojutrze nastąpi.

(Poczta francuska z d. 30. grudnia.)

PARYŻ, 30. grudnia. Prezydent republiki przesłał do pana Dupin pisemne zapytanie, o którym czasie zgromadzenie narodowe w dzień nowego roku przyjdzie mu złożyć swoje uszanowanie. Dupin niepytając się zgromadzenia schwował ten list u siebie, aby nie wywołać niesnasek o etykietę. Na to zawiera Monitor uwiadomienie, że prezydent republiki 31. grudnia wieczór o godzinie 1/2 9tej w pałacu Elysée przyjmować będzie tych członków zgromadzenia narodowego, którzy z powodu nowego roku chcą być u niego.

Dzisiejszy Monitor zawiera ustawę przyjętą w zgromadzeniu narodowym, mocą której zwinięcie ruchomej gwardyi narodowej, które 31. grudnia nastąpić miało, o miesiąc jeden będzie odroczone.

Między lordem Normanby a ministrem spraw zagranicznych odbywają się w ostatnich czasach częste konferencje, które mają być w związku ze sprawą rosyjsko-turecką i niemiecką. Mówią także, co jednak potrzebuje potwierdzenia, że tu idzie o bliską zmianę angielskiego gabinetu, z którego lord Palmerston ma ustąpić.

Mówią tu bez ustanku o nastąpić mających w lutym feryach zgromadzenia narodowego. Dziennik „Dix Decembre“ życzy sobie bardzo, aby to nastąpiło osobliwie „w interesie dłuższego pokoju w polityce, wywierającego bardzo pomysłny wpływ na stosunki handlowe i przemysłowe.“

Minister spraw wewnętrznych wydał okólnik do prefektów, mocą którego ustawa przeciw szeryziom fałszywych wiadomości ma być zastosowana nie tylko do pism ale i do ustnych wyrażań.

Z Belgii i Holandji przechodzi od niedawna wielu dezertów do północnych departamentów francuskich, z kąd ich niezwłocznie do Algieru do legii cudzoziemskiej odsyłają. (P. S. A.)

(Kurs giełdy paryskiej z 29. grudnia.)

Renty 5% 92.30; 3% — 56.45. Akcje bank. 2359. Hyszpanskie 29 $\frac{7}{8}$.

Holandya.

(Sprawy pierwszej izby.)

HAGA, 28. grudnia. Na dzisiejszem posiedzeniu pierwszej izby rozpoczęto i skończono ogólną dyskusję nad budżetem wydatków na rok 1850. Następnie przyjęto pojedyncze budżety ministerów sprawiedliwości, marynarki, spraw wewnętrznych równie jak budżet publicznego oświecenia i wyznań. (P. S. A.)

Włochy.

(Izba turyńska.)

Turyn, 26. grudnia. Na wczorajszej sesji zajmowała się izba dalszem rozpoznaniem wyborów. Na uwagę zasługuje unieważnienie wyboru, który padł na rzymskiego byłego ministra Mamiani. Powodem do tego było to, że ministerium nie chciało dać indygenatu dla pana Mamiani. Dzienniki opozycyjne znajdują w tym postępku ministerium obfitą osnowę do namiętnych deklamacyj.

Starszy wiekiem prezydent Fraschini oznajmił izbie, że i senat ukonstytuował już swoje biura.

(Wiadomości bieżące z Rzymu.)

Rzym, 24. grudnia. Rząd ogłosił listę zawierającą 96 skompromitowanych osób wojskowych, i jutro przystąpi do wydalenia ich z kraju przymusem. Składanie oficyalistów z urzędu odbywa się również w większym rozmiarze.

— Sprawa banku ciągle jeszcze się chwieje. Kapitałiści mają nadzieję, że papież uchyli odnośne rozporządzenia rządu. Komisya rządowa zagraża ze swojej strony, że złoży swe posady, jeżeli to nastąpi. — Krewni papieża, którzy tutaj przybyli, zajęli pomieszkanie w pałacu kwirynału i żyją bardzo skromnie.

— Śmierć prałata Corboli robi sensację. Prałat ten mimo młodości swego wieku piastował już kilka wysokich urzędów i odznaczył się najszczególniej swem usiłowaniem zaprowadzenia włoskiego związku cłowego. Był minister Rossi uznał go za najzdawniejszego dyplomata w całym państwie kościelnem.

Z Faenza donoszą o powtórnym zabójstwie politycznem. Mianowany jeszcze przez Grzegorza XVI. prałatem, infułat Pieve di Casate, który za swoje przywiązanie do dawnego systemu rządu ścigał na siebie wielką nienawiść, został na wsi sztyletem przeszyty. Dwóch mężczyzn przeskądzało jego towarzyszowi zawołać o pomoc, a trzeci wykonał tymczasem zabójstwo.

— Wieczór dnia 13. grudnia srożyła się w Forli nadzwyczaj wielka burza, powyrywała drzewa z korzeniem i obaliła domy, przyczem kilku ludzi pod zwaliskami zginęło.

— Kler i municypalność Palestyny podali do Ojca świętego adres unizoności, na który bardzo łaskawa odpowiedź przyszła.

(Giorn. di Roma.)

— Jeden pułk dragonów papieskich opuścił Rzym, dla patrolowania po różnych państwach kościelnym gościńcach i zabezpieczenia podróży od rabunku.

— Książę Rospigliosi odstąpił na korzyść państwa należące się mu lennictwa z Gallicano i Colonna.

— Miasto Rieti, które teraz zupełnie od Hyszpanów jest opuszczone, przesłało hiszpańskiemu naczelnemu generałowi Cordova dyplom na patrycyusza miasta Rieti.

— Jego Świątobliwość Papież dał księciu Corsini, który z amnestyi jest wyłączony, osobiste pozwolenie powrócić do Rzymu.

Niemce.

(Pełnomocnik duński. — Załoga wojskowa.)

Frankfurt n. M., 30. grudnia. Mówią, że wysłany od króla duńskiego jako reprezentant Holsztynu do komisji związkowej p. Bülow, niebędzie pierw uznany tam i przyjęty w oznaczonym charakterze, dopokąd zachodzące między Niemcami i Danią zatargi oczekiwanym traktatem pokoju zupełnie załagodzone niezostaną.

Podług wiadomości pochodzącej z pewnego źródła rozstrzygnięto już w ten sposób kwestyę względem wojsk mających obsadzić nasze miasto, że na przyszłość tylko pruskie i austriackie wojsko stanowiąc ma załogę tutejszą, a mianowicie, że każde z obu państw tych dostawi dwa bataliony wojska i kilka armat. Cała załoga przeto, wliczywszy w to tutejszy batalion piechoty liniowej, składać się będzie z 3800 ludzi. Wojsko to będzie ulokowane w koszarach, a ludność ma być nadal wolną od wszelkich ciężarów kwaterunku. — Zostające tu na załodze pruskie i austriackie wojska mają do połowy stycznia być zmienione. Co zaś w ostatnich czasach mówiono o znacznem wzmocnieniu załogi w Moguncyi, jest zupełnie bezzasadnem, ponieważ załoga tamtejsza ciągle na odpowiedniej uchwałom związkowym stopie spokojnej zostaje. (Frankf. Z.)

(Kwesya emancypacji.)

Mnichów, 29. grudnia. Doniesiono nam właśnie z bardzo pewnego źródła, że kwestyę emancypacji zapewne nie prędko jeszcze przyjmie izba pierwsza do porządku dziennego. Pierwej chcia-

noby wybadać prawdziwą, istotną opinię ludu w tej mierze. Dotąd wniesiono już do pierwszej izby 64 adresów przeciw emancypacji. (Ref.)

(Próby telegrafem elektrycznym.)

— Z Mnichowa donoszą z 27. grudnia: Wczoraj popołudniu o 3 godzinie czyniono w zabudowaniu król. ministerstwa handlu w przytomności p. ministra król. domu, spraw zewnętrznych i handlu, dra. v. d. Pfordten, pierwszą próbę elektrycznym telegrafem. Wypadła ona jak najpomyślniej; w 28miu sekundach zaniósł telegraf wiadomość z tąd do Saleburga a z tamtąd znów tutaj odpowiedź. Spodziewać się przeto, że wkrótce już nastąpi regularna w ten sposób komunikacya.

Augsburska pow. gazeta, która dnia 25. grudnia otrzymała po pierwszy raz telegrafem wiadomość o kursie Wiedeńskiej giełdy, donosi, że regularna służba rozpocznie się stanowczo z dniem 1go stycznia, dodając: „Zarazem zawiązują się z Wiednia negocjacje z Württembergiem i Badenem względem przedłużenia komunikacji telegraficznej i połączenia jej z telegrafem francuskim; przezco wkrótce będziemy mogli wejść w korzystne stosunki, podobnie Kolonii, Frankfurtowi i Berlinowi.“ (W. Z.)

(Manifest królewski z powodu rozwiązania stanów zgromadzonych.)

Sztutgarda, 27. grudnia. Wydany temi dniami dziennik rządowy zawiera kontrasygnowany przez wszystkich ministrów królewski manifest z powodu rozwiązania zgromadzonych stanów. Wyłożono w nim krajowi postępowanie rządu, rozwiązanie narodowego zgromadzenia i znaczenie nowych wyborów. Manifest kończy się temi słowy: Będziemy równie bronić praw kraju i pojedynczych obywateli, które są zawarte w prawach zasadniczych niemieckiego ludu, jak zawarowanych konstytucyą krajową prawnych stosunków. Wykonanie ustaw względem uwolnienia od ciężarów gruntowych pójdzie swym trybem bez wszelkiego ścieśnienia. Wszecchstronne polepszenie stanu produkującej klasy ludu będzie w ogóle przedmiotem szczególniejszej Naszej staranności. Przez cały ciąg Naszego rządu okazaliśmy niezmienny sposób myślenia, sumienne dotrzymanie konstytucyi i popieranie dobra krajowego kierowały zawsze Naszemi czynnościami, i chętnie chlubimy się tem, żeśmy za sumienne staranie Nasze doznali przychylności w udowodnionem przywiązaniu Naszego ludu. — Oby i teraz zaufanie Nasze zostało usprawiedliwione, i za wspólnem przyłożeniem się wszystkich dobrych obywateli oby winiknął wybór takich zastępców ludu, którzy z równą wiernością starają się bronić praw króla i kraju i dla dobra kraju tchną otwartem bezparcyalnym uczuciem.“

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 30. grudnia.)

Met. Austr. 5% — 85 $\frac{7}{8}$. Akcje bank. 1288. Sard. 32 $\frac{7}{8}$. Hyszp. 3% — 28 $\frac{3}{4}$. Polskie 300 — 115 $\frac{3}{4}$; 500 — 80 $\frac{1}{4}$.

Prusy.

(Komisya centralna w Frankfurcie.)

Berlin, 29. grudnia. Od czasu zgromadzenia się związkowej komisji centralnej w Frankfurcie, okazuje się niejedna rzecz w jaśniejszem świetle. Obrotność i zdatność austriackich komisarzy związkowych, którzy tam wystąpili, zrobiła bardzo pomyślne wrażenie; jakoż po doniesieniach, które z tamtąd nadeszły, może nasz rząd mieć nadzieję, że działanie obu reprezentantów w Frankfurcie ważne rezultata przyniesie. Prawda że nowa sytuacja, w którą wstąpił pruski rząd z swoją polityką niemiecką, okazuje się nie mniej trudną i zawiłaną jak dotychczas; a narodowa grawitacya Prus spada ciągle jeszcze na ściślejsze państwo związkowe; oprócz tego potrzeba także dotrzymać i załatwić dawniejsze zobowiązania dalszego związku. Dla ułatwienia tego podwójnego stanowiska dla Prus i skierowania go dla dobra Niemiec, musiały gabinety Wiedeński i Berliński puścić się nową organizacyjną drogą, by się nakoniec o stanowcze punkta porozumieć. Związkowa komisya centralna niema żadnej styczności wprost ze sprawą konstytucyi niemieckiej, jednakże stanowi dla niej potrzebne przejście, przysposabia w bardzo ważnych momentach materiał do tego, i nastęrcza niezbędny organ pośrednictwa z innymi niemieckimi rządami, które w wielkim kompromisie, jaki Austria i Prusy zawarły, nie mogły być bezpośrednio zastąpione. Niemce muszą się teraz w stosunku Austrii i Prus na nowo koncentrować, i w tym stosunku znajdują dla siebie rozmiar ukonstytuowania się stanowczo!

Prawda że stosunek między Austrią i Prusami ulegnie jeszcze niejednej próbie, a zwłaszcza w tym przypadku, gdy w Niemczech chodzić będzie o disjecta membra poetae. Może stosunki w Saxonii podadzą do tego niezadługo sposobność. Zdaje się że interesa pruskiego gabinetu założyły sobie kwestyę interwencyi, którą się temi czasy, za pobudką samego saskiego rządu, bardzo czynnie zajmują. Jeżeli dobrze zawiadomieni jesteśmy, niechciałby pruski rząd usunąć się całkiem od wojskowej interwencyi w Saxonii, jeżeliby się potrzebna okazała, i zdaje się, że na ten przypadek powzięto już stałe postanowienia. Jednakże zamiarem ich jest zapewne tylko propozycya wspólnej okupacyi przez austriackie i pruskie wojsko, gdyż pruski rząd według Dreźnieńskich wypadków w maju i według dotychczasowego swego udziału w losie tego kraju, nie sądzi się jeszcze uwolnionym od tego udziału i na mocy przymierza z 26. maja uważa za nieprzerwane i ciągle trwające swoje zobowiązania ku Saxonii. Słyszac, jak w tym duchu nad tą kwestyą u nas dyskutują, przekonujemy się mimowolnie, że z całej tej kwestyi nie może wyniknąć wielkie między Austrią i Prusami zawiłanie.

(Przegląd tabelarny siły flotyli pruskiej, gdy stała przed nieprzyjacielem w lipcu r. z.)

Berlin, 28. grudnia. Dziennik „constitutionele Correspondenz“ umieszcza z memoriału ministerstwa wojny o pruskiej marynarce, następujący przegląd tabelarny siły flotyli w lipcu r. z. stojącej przed nieprzyjacielem pod dowództwem Kommodora Schroeder: Żaglowa korweta „Amazone“ z 3 oficerami marynarki, 1 posiłkowym, 1 od artylerji; 5 oficerów, 90 żołnierzy, (4 krótkich 24 funt, 8 lekkich 18 funt. dział.) Paropływ „Preuss. Adler“ 2 ofic. mar. 2 posiłkowych 1 od artyl.; 5 ofic. 82 żołnierzy (2 25funtowe działa do bomb, 2 średnie 32funt.) — w reparaturze uszkodzeń poniesionych w walce pod Brüsterort — w Swinemünde. Paropływ „Danzig“ 1 ofic. mar. 1 posiłk. 1 od artyl. 3 ofic. 31 żołnierzy (1 krótka 24 funt. 2 lekkie kanonady.) Pierwsza dywizja flotyli wybrzeżnej. 9 szalup działowych, 4 mniejszych statków działowych, 11 oficerów posiłkowych 1 od artylerji; 12 oficerów, 587 żołnierzy, (12 25funtowych granatników, 10 długich 24funt.) Pod Lauterbach, Barhöft, Zinkenbucht i Westdievenow. Druga dywizja flotyli wybrzeżnej. 9 szalup działowych i 1 okręt transportowy, 9 oficerów posiłkowych; 9 oficerów, 582 żołnierzy. (9 25 funtowych granatników, 9 długich 24funt.) Trzecia dywizja flotyli wybrzeżnej. 1 sekcja, 3 szalup działowych, 3 oficerów 79 żołnierzy, (2 25funtowych granatników, 3 długie 24 funtowe) w Swinemünde. 2 mniejsze statki działowe z 20 żołnierzami (2 25funtowe granatniki) w Gdańsku. W ogóle gotowych do boju: 1 korweta żaglowa, 2 paropływy, 21 szalup działowych, 6 mniejszych statków działowych z 67 działami, 37 oficerów 4 oficerów artylerji, 1521 żołnierzy. W formowaniu: druga i trzecia sekcja trzeciej dywizji flotyli wybrzeżnej, 6 szalup działowych z 12 działami, 8 oficerów, 133 żołnierzy w Szczecinie. Sekcja rezerwowa do formowania czwartej dywizji flotyli wybrzeżnej, 9 szalup działowych 18 dział, 3 oficerów, 99 żołnierzy w Szczecinie (z jednym okrętem transportowym. Suma summarum: 3 większych okrętów, 36 szalup, 6 mniejszych statków, razem 97 dział 48 oficerów i 1753 ludzi (włącznie 8 odkomenderowanych oficerów od artylerji i inżynierów. (W. Z.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 2. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 106⁵/₈. Oblig. długu państ. 89¹/₄. Akcje bank. 93. Pols. listy zast. 95¹/₂. Pols. 500 — 80¹/₂; 300 — 114¹/₂. Frydrychsory 13¹/₂. Inne złoto za 5 tal. 12¹/₄. Austr. bankn. —

Rosya.

(Pomnożenie rodziny Jego ces. Mości.)

Petersburg, 20. grudnia. Wczoraj powiła W. Księżna Marya Nikołajewna (małżonka księcia Leuchtenberga) syna. Z powodu tego radośnego zdarzenia kazał Cesarz odłożyć żałobę aż do dalszego rozporządzenia.

(Próby elektrycznego oświetlenia.)

Petersburg, 20. grudnia. Tutejsza gazeta policyjna podaje dziś następujące ogłoszenie: „Od kilku tygodni już mówią w mieście o próbach elektrycznego oświetlenia, które za najwyższym rozkazem Jego Imp. Mości mają tu być przedsiębiorzone. Możemy więc obecnie zawiadomić publiczność tutejszą, że próby te właśnie dzisiaj i to od 7 do 10tej godziny wieczorem na wieży admiralicyi wykonane będą. Interesujący ten eksperyment składać się będzie podług programu ułożonego przez samego wynalazcę tego sposobu oświetlenia z następujących części głównych: Pierwszego wieczora będzie się próbować: 1) Światło elektryczne w kształcie snopka równoległych promieni z rozmaitej wysokości skierować na klasztor Newskiego; 2) ten snopek promieni rozprzestrzenić w taki sposób, aby wspomniany klasztor przezto do połowy wysokości swej był oświetlony; 3) rozrzucić światło tak dalece, aby prospekt ów w całej rozległości swojej, zaczawszy od placu admiralicyi był oświetlony, dla wypróbowania doniosłości światła, a 4) nakoniec skierować to światło na kilka w rozmaitej doległości znajdujące się przedmioty dla docieczenia skutku tego sposobu oświetlenia. Sądzymy, że nie od rzeczy będzie zwrócić przytem na to uwagę każdego, kto by w oznaczonym czasie w kierunku klasztoru Newskiego miał zamiar iść lub jechać do admiralicyi, aby unikał wystawiać się na padające wprost promienie światła elektrycznego, ponieważ nadzwyczaj rażąca jasność jego przez nagłe uderzenie szkodliwie działa na organa wzroku, albowi też konie przestraszyłyby mogła. Wypada zatem koniecznie, aby przynajmniej jadący trzymali się więcej na lewo, to jest ku stronie dworców targowego, która niewystawiona wprost na promienie oświetlenia.“ (Oest. Kor.)

Księstwa naddunajskie.

(Uroczystość namazania rządzącego księcia.)

Bukareszt, 17. grudnia. Uroczystość namazania rządzącego księcia Barbo Demetra Stirbej, odbyła się tu wczoraj według wprzód już w tej mierze ogłoszonego programu. Pochodowi księcia z swego pałacu do metropolii sprzyjała jak najpiękniejsza pogoda, a ludność licznie na ulicach zgromadzona witała go radośnie. (Oest. Codt.)

Tureya.

(Wiadomości z Konstantynopola.)

Konstantynopol, 20. grudnia. Wewnątrz państwa Tureckiego panuje spokój, a z prowincyi nadchodzą zaspakajające raporty. Tyle przynajmniej uczyniły reformy dobrego, że systematyczne-

mu przekupstwu położono nakoniec mocne zapory. Reszyna Basza ujął wodze silną dłoń, a sułtan nieustając w zachęcaniu i napominaniu swych urzędników, okazał znakomitemu mężowi temu nowy dowód swej życzliwości. Niedawno temu darował mu przy sposobności zgromadzenia jednego w pałacu Czyragan 2 miliony piastrow, ministrowi zaś spraw zewnętrznych Aali Baszy 1 milion, z prywatnej swej kasy. — 13go spuszczone jeden okręt liniowy o 84 działach z warsztatu, przyczem był w. sułtan obecny. Gdy z resztą konstrukcyjna kotlina admiralicyi nie dostarcza więcej miejsca, przeto postanowiono budowanie jednego okrętu przedsięwziąć w Ismid. — Mehmed Ali Basza, minister wojny, tudzież Sulejman Basza minister marynarki — którzy przeglądali fabryki skarbowe w Ismid, powrócili już ztamąd. — Minister policyi Mehmed Basza przyszedł całkiem do zdrowia. — Achmed Feti Basza, szef artylerji, przeniósł się na mieszkanie do pałacu swego zimowego. — Wszyscy ministrowie złożyli ponowioną „Uszfet“ przysięgę tej treści: że przysięgający bierze Boga na świadka, jako wcale od nikogo — oprócz od sułtana wyznaczonej pensyi, nie przyjmie żadnego daru. — Muchtar Bej, kapukija Egypski, wkrótce wybierze się tamże w podróż. (Wandr.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Żółkiewskim.)

Żółkiew, 2. stycznia. Według doniesień handlowych z Beża, Krystynopola, Lubaczowa, Rawy i Żółki płacono tamże na targach w ostatnich 14 dniach grudnia w przecięciu za korzec pszenicy 12r.30k.—12r.—14r.—14r.15kr.—12r.45kr.; żyta 8r.25kr.—9r.—9r.—10r.—9r.45kr.; jęczmienia 7r.40k.—9r.—10r.—9r.15k.—9r.15kr.; owsa 5r.25k.—5r.38k.—6r.—5r.—5r.30k.; hreczki 7r.45k.—7r.30k.—0—7r.30k.—8r.45k.; kartofli 3r.20k.—2r.15k.—3r.—3r.—5r. Cetnar siana 3r.30k.—3r.5k.—2r.—2r.30—2r.4^ck.; wełny tylko w Krystynopolu 212r.30k. Sąg drzewa twardego 10r.—8r.—13r.—11r.—17r.30kr.; miękkiego 7r.30k.—7r.30k.—10r.—9r.15k.—14r. Funt mięsa wołowego 8k.—8¹/₂k.—9k.—9k.—9k. Garniec okowity 2r.28k.—2r.5k.—4r.30k.—2r.20k.—4r. w. w.

(Targ olomuniecki na woły.)

Olomuniec, 2. stycznia. Na tym targu tygodniowym liczył spęd bydła rzeźnego tylko 97 sztuk różnego gatunku; z tego przypędził Józ. Zbiral z Bistritz 6; Jakób Schindler z Weisskirch 3; Adolf Gottlieb z Liptal 14; Łazarz Schlesinger z Libau 4; Amschel Beer z Turki 39; Jossel Rotter z Sącza 18, a cząstkowo przybyło 18 sztuk. Terazniejsza pora roku i poprzedzające święta są przyczyną tego małego spędu; — sprzedaż szła żwawo, ponieważ tak nieznaczna ilość prędko odprzedano. Z Lipnika w tym tygodniu nie nadeszło do Wiednia, gdzie na targu stało 1760 sztuk wołów, z których cetnar po 52—58 r. w w. sprzedawano. U nas płacono za parę, 6²/₁₀—9⁴/₁₀ cetnarów wagi, 242r.—440r. w. w. Przy tak słabym spędzie podniosła się cena mięsa, i taxa na miesiąc styczeń jest postanowiona u nas za funt 9k., w Bernie 10k. i Wiedniu 13k. w mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 7. stycznia.

W monecie konwencyjnój.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	12	5	15
Dukat cesarski	5	15	5	18
Półimperyal zł. rosyjski	9	7	9	9
Rubel śr. rosyjski	1	45	1	46
Talar pruski	1	34	1	35
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	18	1	19
Galicyskie listy zastawne za 100 złr.	100	—	100	12
Galicyskie l. z. w kasie T. Kr.	100	6	100	30

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 7. stycznia. Skrzyński Władysław, z Podadek. — Polak Wacław z Bykowa. — Zarewicz Mikołaj, z Zawadki. — Nowacki Kazimierz, z Tejsarowa. — Małachowski Felix, z Porub.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 7. stycznia. Hr. Lichtenberg Feldmarszałek lieutenant, do Krakowa. — Hr. Ożarowski Konstanty, do Krakowa. — Hr. Łaźniński Wacław, do Przemysła. — Skolimowski Julian, do Dynisk. — Wiszniewski Ludwik, do Putyatycz. — Borkowski Alojzy, do Juszkwic.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 7. stycznia.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	27. 9. 2	— 4,4 °	— 4 °	Zachodni	Pochm. mgła.
2 god.pp.	27. 10. 9	— 4,2	— 4,4	—	„ mało śniegu.
10g.w.w.	27. 11. 1	— 4	—	—	„ śnieg.

TEATR

Dzisiaj: „Peter und Paul“ komedia niem. w 3 aktach.
Jutro: „Królowna Kastylia“, dramat pols. w 6 aktach.